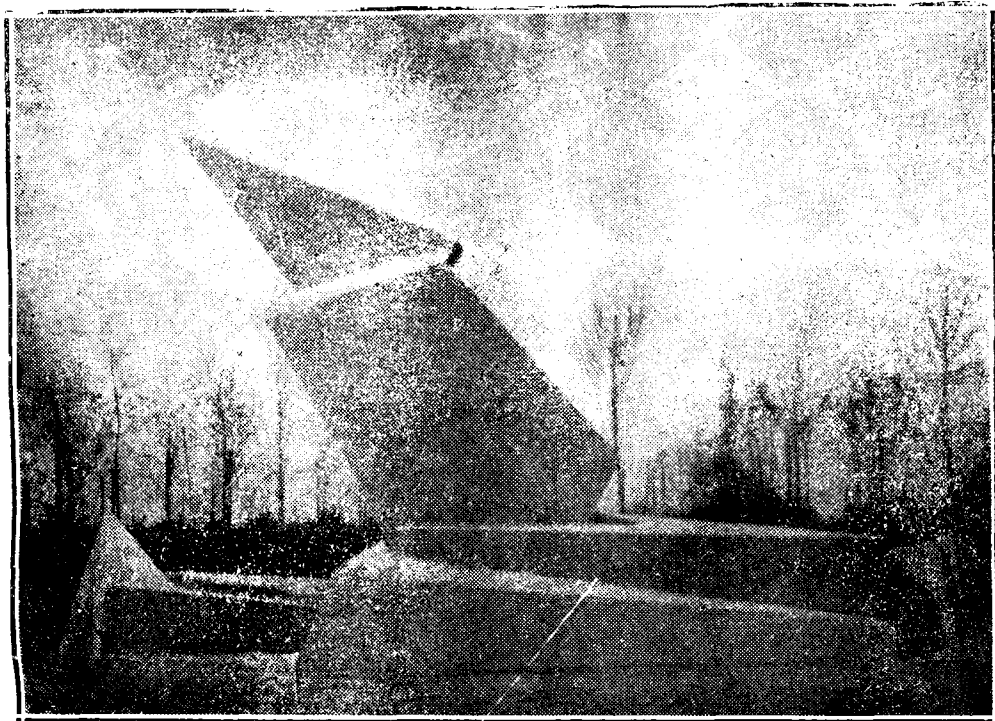

CONTIMPORANUL

Calvarul

Am crezut întotdeauna că a fost înainte de
răstignire când i-a zis lui Ioan:

--- Îți incredințez pe mamă-mea.

Căci, după ce l-au pironit ostașii, și au sadit
groaznică unealtă, nu mai trebuie să fi rostit nici
un cuvânt. De bună seamă, a tacut, fiindcă era
mai bine să fi tăcut.

A fost ca și cum stătea drept și pareca ca-și
întinsese brațele pentru a cuprinde un loc mai
mare în lume. Cu creștetul neclintit, și cu ochii
deschiși, față în față cu viața, privia. Oricine
i-ar fi pus mâna pe inimă ar fi bagat de seama
că nu-i bătea mai tare ca de obicei. Respira cu
tărie aerul funebrului munte, îi simțea gustul,
și accepta savoarea.

Durerea n'avea nimic care să-l poată surprinde:
nu dădu nici un singur strigat de uimire, așa cum
intri într-o țară a cărei așzare o cunoști după hartă.
Nu era dintre cei cari în fața ei se fac mici, ci
parea mai de grabă că se desfășurase pentruca
ea să-l îmbrățișeze pe deaîntregul. Tăcu de teamă,
nu cumva printr'un cuvânt, printr'un gând ce
i-ar fi fost străin, să-i turbure măreția.

N'a luat parte la niciuna din scenele pe cari
ni le-au povestit Evangeliștii. Acestea fură mai
crude încă decât au putut ei s'o spună. Nu
numai singur Petre s'a lepădat de dânsul. Câți-
va dintre discipolii săi crezuseră să-i poată ră-
mâne aproape până la ultimul suspin, dar când
le stătu în față, în goliiciunea marelui său trup
frigos și când dungile din sângele mâinilor
sale i se întinseră dealungul brațelor, ș-au in-
fricoșat și-au dat îndărăt ca și cum ar fi mirosit
depe acum.

Mama lui se arată așa cum se arată mumele.

Striga ostașilor:

--- Să nu-l doară! Să nu-l doară!

Li pironiau picioarele. Ea striga:

--- Oh, Doamne, piciorușele lui, Doamne!

Au târât-o. Plecă fiecare. Nimeni nu plângea.
Păliseră.

Când nu mai fu nimeni, ostașii se depărtară.
Erau oameni asprii și cu simțirea războinică. Când
unul din vrăjmașii lor muriă, nu li se pareca că
muriă un om. Intr'un sfârșit își ziseră:

Dac'am ciocni un păharel, fraților!

Și după muncă, se duseră la băutura.

Stați locului, să facem crepuri, le striga
unul dintre tâlhari. Erau doi tâlhari. Până în
clipa aceea fuseseră cuminiți: era lume. Trebuiau
să dovedească mulțimei adunate că „flăcăiașii
Ierusalimului” aveau stofă într'ânșii. Haida de!
ai crezut că mă pedepsești. Ca să arate că cele
mai rele cazne chiar, nu-i atingeau, se țineau

pe cruce cum s'ar fi ținut pe ulițele orașului lor.
Născociseră un joc de seama lor. Când omul de
corvadă înainta spre ei:

--- Păzea, că trag!

Și dintr'un scuipat îl plezniau pe obraz. Nu
puteau să se împiedice să nu rătăcă cu hohote.

Centurionul, în sfârșit, le zise:

Isprăviți odată ca va pun căluș.

Era un bătrân pe care portul coifului îl che-

lise. Li răspunseră:

--- Vrei să ști? ei iacă, nu ești frumos!

Pe fiecare îl chema într'altfel. Cel din stânga
se numia Ingerașul Sionului, cel din dreapta: Re-

rhinul din Josaphat.

--- Să nu fugiți! Fiți buni și așteptați-ne, le

ziseră oștenii după ce încercaseră trăinicia cuielelor.

Ce e drept, prima clipă de singurătate fu pen-
tru dânsii o clipă rea. Trupul lor atârna de ca-
pătul brațelor. Omul respectă fiecă pârțică din
sine însuși: gândul acesta îi făcea să sufere
mai mult încă decât suferința. Cum adică? Avu-
seră odată picioare pentru a-și sprijini trupul,
din instinct încercă să-și utilizeze picioarele pen-
tru a-și păzi mâinile. Iată de ce îi pironiseră călăii.
Două picioare rănite, le arătau, la cea dintâi miș-
care, că trebuie să-și ia nădejdea dela ele.
Dar oare ce făcuseră cuiele? Pareca că făcuseră
mai mult decât să-și croiască un loc în cărnurile
lor. Crucificatul nu mai simțea forma picioarelor
lui; două picioare zdrobite, două picioare groaz-
nice, două picioare ca o fierțură de durere, nu
mai erau bune decât să-l facă să sufere.

Totuși nu se dădură bătuți și cum unul tacuse
celălalt grăi către dânsul:

--- Fără doar și poate, nu știu ce-am dres, dar
mă doare copita!

În clipa aceea, desigur, și pentru a se gândi
la altceva, și amintirea de tovarășul lor.

--- Hei, tovarășe, Doamne, nu cumva ai murit?

El era totdeauna gata să răspundă când i
se vorbia. Simplu, părăsi tăcere: pe care acum
o răspândia în lume. Se auzi glasul cel frumos:

--- N'am murit, prietene.

Se aplecase chiar puțin de partea ce-
lei care îi vorbea.

--- Iacă bine, ai să ne ții sindrofie.

N'au fost răi cu el, au fost numai cum sunt
ei. Gluma lor câteodată era greoaie:

--- Ascultă, nu erai tu făcător de minuni, de
meserie?

--- N'am să mai fac minuni, răspunse el.

S'a nimerit prost, aveai un prilej nemai-
pomenit.

Spinarea lor isprăvi prin a intra în joc. Spi-

narea omului e o lume. Până atunci crezuseră
că au spinare pentrucă trebuie să aibă ceva
pe dindărăt. Tot astfel monedele, au un revers.
O numiau, dosul. Cel mult putea servi să duca
poveri. Simțiră cât de bogată e firea. Deșălarea
care îi cuprinse, nu fu unal din acele rele cari
se abat pe o regiune a trupului și o îndurerează
în întregime. Ci se conduse cu o mare delicatere.
Nu părăsia locul pe care-l alesese și de îndată
își lărgia moșia și radia asupra împrejurimilor.
Se apuca de mușchi, știa să descopere nerv după
nerv, știa să-i creieze, fără îndoială, acolo unde
nu erau nervi, căci simțea că spinarea lor crește
și se populează cu mii de făpturi țipătoare. Se
apuca de oase, de acea substanță pe care o cre-
zuseră pietrosă, a oaselor, și pietrele însași se
însurlețiau sub pașii ei. Venia în atingere cu re-
giunile adânci, înconjură stomacul, îl supraveghia
ca un stăpân, îi impunea disciplina ei de fier, ca
nu putea rezista, și încerca să scape, într'un
groaznic sughit. Părea că trebuia să-l verse.

Cel din urmă care încă se împotrivia mai avu
curajul să zică:

--- Pe vremuri aveam o altfel de spinare.

Dar cellalt nu putu decât să-i răspundă:

--- Sunt bolnav, taci din gură.

Cunoscuseră acele rivalități cum există între
briganzi, avuseră adesea de dușman pe câte unul
din oamenii aceia cari samănă spaimă în jurul
lor și în fața cărora tremură locuitorii unui oraș
întreg.

Li țineau piept, înfruntaseră privirea Lupului
și a Panterei, și s'au luptat și le-au luat pielea.
Am să-ți mănânc nasul, ziceau, sărind asupra-le.

Tot astfel încercau acum să întâmpine du-
rerea. O vedeau de departe venind, și n'aveau
frică. S'ar fi zis că îi ieșiau în cale, ca să i-o
dovedească. Li și disprețuiau obrazul și dădeau
năvală, de îndată ce întindea mâna să-i înșface.
Strigătele pe cari le scoteau, nu erau dintre acele
strigătele pe cari durerea ni le smulge, dar stri-
gătele de mânie pe cari le aruncă războinicul în
arșița bătăliei. Cum adică? Se rostogoliau cu ea,
și într'un piept la piept îngrozitor, lovitură pentru
lovitură, o posedau și încercau să o înabușă sub
greutatea lor. Credeai uneori că le-a băgat pumnul
în gură. O apucau cu dinții, și mușcând în carnea
ei, o mestecau cu turbare.

Nu voiau să se dea bătuți, nu primiau să fie
legați de trunchiul ei. Cu cele patru ale lor mă-
dulari se truduiau pe piroanele ei, și într'o res-
trângere spăimântătoare, trăgând de fiecare din
ele, cercau să i le smulgă cum ar fi făcut cu niște
scule de fier. Par'că voiau să îndurereze durerea.
Se înverșunau pe crucea ei, își răsuciau picioarele
să o sgărie cu unghiile, o isbiară puternic cu
capul, și cu o de nedescris mișcare cercau să
se întoarcă pentru a o arunca din față.

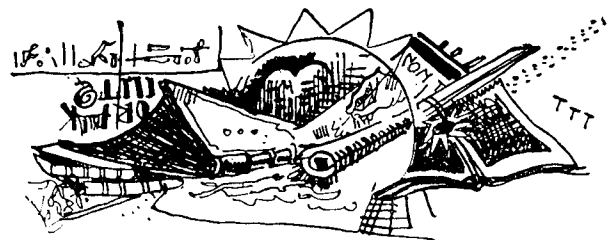
Nebuni, încercau o restabilire pentru a se co-
coia până pe traversa orizontală, apoi, beți de
neputință, cu lovituri de spinare, cu isbiri din
umăr, scuturau sinistra unealtă și urmăria cel
puțin această țintă de a nu o lăsa așa cum cei-
lalți o sădiseră. Crucile, câteodată, pareau că
se prăvălesc, gustau deliciile unei plăceri sălbatice,
nu-și ziceau că vor cădea dimpreună cu suportul
lor, se jertfiau, li se părea că vor sdrobi durerea
abătând greutatea unei cruci asupra-i.

Leșinau cu turbare. De îndată ce își veniau
în fire, se întorceau la luptă. Unul dintr'înșii
se istovi atât că dormi ca o vită.

Aci se petrecu minunea pe care ne-o povestește
Luca, evanghelistul.

Charles-Louis Philippe

*) Această lucrare neterminată e prima versiune inedită în libră-
riei, a ultimei nuvele pe care a scris-o Charles-Louis Philippe,
mori la 27 ani.

O u ă r o ș i i

Bustul poetului italian Vasari
de Prampolini

Plimbări bolnave

Jacelinei

Am mers amândoi de-alungul cheiului trist.
Case mici și albe, voiau din orașul întunecat
să fugă; și ne-a durut și pe noi tristețea zidurilor
de internat
și-am rămas să ascultăm (ți-amintești oare?)
cum liniștea pune la porțile orașului zăvoare

In sară, glasul tău a fost un clopotel înăbușit.
Măinile tale, le simțiam iar, ca pe-o melodie regăsită.
Știam, că aceeași durere se ascunde după fiecare
perdea cernită
și că în fiecare casă e-acelaș apăsător sfârșit.

Apoi, pe firele de melancolie ale luni,
plopul au cântat o serenadă subțire.

Și îți amintești fluturii albiștrii marginase,
pe care pașii noștri s'au tânguit stins ca într'o nedes-
lășită amintire.

Știi și acum sonata apelor în care toată sfâșierea ora-
șului plângea
și glasul de clopot cum învăluia ca'n mătase tri-
stețea zidurilor plecate
...și sonata tăcerii... și luminile tresărind sfios
așa ca niște note de pian subțiri în singurătate.

Îți amintești toate acestea și te dor.
Revezi copilul aprinzând surâsul felinarelor galbene
și măhnite,
sufletul lui mic zâmbia dureros de-alungul cheiului
și ca un spin, ne sângera gândul copilăriei depărtate
și rănite.

Vorbele noastre erau strigăte sugrumate.
Vata măhnirilor adânc ne le înăbușă.
...O! Îți amintești țipătul sfâșietor al trenurilor,
Era toată viața orașului desnădăjduit care țipă.

Așa am mers prin orașul de întuneric.
Cât de tristă serenada plopilor și a luni, până târziu,
Tu ai cântat cu sufletul meu între buze ca pe-o
frunză
...și eră atâta melodie tristă... și'n noi atât pustiu.

ILARIE VORONCA

Au apărut următoarele volume de artă și literatură nouă.

Marguerite Crisay de Paul Dermée.
Le Volant d'Artimon de Paul Dermée.
Poèmes à Claire Voie Celine Arnauld.
Point de Mire Celine Arnauld.
Cubisme et empirisme Leonce Rosenberg.
Cubisme et Tradition, Leonce Rosenberg.
Verzannielle Voizinnen, Evert Rinsena.
M A Buch poèmes, L. Kassah.
Buch neuer Künstler, M A Verlag.
Glasarchitectur, Paul Scherbart.
Merz buch, Kurt Switters.
Excentrische Empfindug, Ernst Marcus.

În fața grațiilor cu animale, doi tineri uitara mi-
zeria, leit-motivul de griji și ironie. Ea îi făcuse
prietenii. O urau cu ușurătate.

Ca o cămară de palat, o cușcă în care un urs își
contempla unghille. Laba, îi plăcea fetei. — per-
nița pentru ace. Totdeauna îi admira blana de
culoarea foilor de tutun. Vlad se gândi la cafea.
Pentru reabilitare fu uimit că ei îi displace duhoă-
rea deasă a fiarelor. E ceva sănătos ca mirosul
colcotului de păcură. Acum ursul îi privia rân-
jind, — de câteva calde ceasuri îl stăpâna o obse-
sie umoristică, — și de rânjet ochii erau și mai
mici și urechile minuscule, pe capul confortabil ca
o șea. Era blazat, că nu-l mai supărau muștele
cât ghimpii de trandafir și nu-l tenta scaldătoă-
rea cu apă turbure din colivie. Respira.

Trecură la altă cușcă. Sergentul grădinei, servitori
și un slujbaş bine periat, priviau. Mai jos, la pândă
copii și doici căutau să arunce printre drugi, hrană.

Pe prăvălirea artificială de stânci, în fundul se
rostogoliau, cu salturi și tumbe, maimuțe fepoase
cu pielea de femeie bătrâne, cu fața mărcinată ca
grifonii, atente, prăjite de climatul natal. Profesoa-
ra observă: vezi, — fiecare mădular e neatârnat
totuși au coerență în mișcări; coada s'a buclat pe
fier, maimuța a ancorat; șade și cu o mână duce la
gură mărul, mestecă de jos în sus necontentit; ga-
măliile privirilor supraveghează pe copilul cela cu
moț de beteală; tălpile s'au povîrnit după muchia
stâncilor; mâna liberă scarpină febril spinarea în
diverse locuri și când prinde ceva, face cum răs-
cești d-ta țigara. A, — dar ce are ăla, e bolnav?

Vlad, tresărit în clipa când vroia să aplaude sfor-
țarea literară, văzu un cimpanzeu agitat, cu o che-
lie de purpură la șezut. În față, exhiba: ca o crean-
gă de mărgean, sexul, dintre muguri tari, albas-
tri. Maimuțele au obiceiuri foarte urâte. În tăcere
deci și în haine simple mai departe. Văzura buf-
nițele cu ochi lunari, nemișcate ca sfintele, în um-
bră de teama zili. Un vultur cu ghiare cenușii,
pleșuv, amintind de un oarecare castelan maniac
dintr'o carte. Impecabili corbi de un vânat înă-
bușit, păzitori pentru piramide și blazoane pe stră-
vechi porți de fier. Păuni cu fire de flori sumare
pe creștet, și'n cozi cu lumini de vitralii de cate-
drală.

Treceau absorbiți pe lângă chioșcurile de lemn
și sarmă așteptând să vie ceva care să le placă
și mai mult, sugerându-și observații, căutând fie-
care gândul său la cellalt. O potecă urca să pășea-
scă apropiat. Și amândoi își stăpâniră pornirea de
a se lua de mână în fața unui țarc, opriri de cerbi
imobili din crengi până'n copite, și căprioare care-
și ridicară botul umed din iarbă ca să privească
lung și supus de lângă absoluții lor soți. Dar și-a-
mintiră că sunt doar prieteni și asta cu frică de a
nu clinti încrederea, pe când îi napădia ca un
tunerice tristețea din ochii căprioarelor. Gândeste-
te — îi sună lui Vlad foarte în adâncul lui, în-
tr'o clipă de slăbire, glasul dintre frunze — la
captivele prefăcute în caprioare, de vrăji. De asta

sunt caprioarele triste. Atunci se urmăriră ciripind
peste ei, două pasari libere, și îi simuseră către
lumină. Au găsit-o mai mult în lac decât în aer,
caci însera. Arbori tremurau palete, — intrară pe
un drum cu plopi, tăcut cum e o ruina de obelis-
cui negre. Ei însă nu trebuiau să tacă, atât de
singuri, și Vlad fu nevoit să-și audă glasul prin-
tre pași, glumind asupra mizeriei și a mesei de
mâine, — ea gândindu-se la copii meditați cu pă-
rinți rau platnici. Băncile erau goale pentru că ei
să se grăbească și Vlad se gândea cum să îm-
partă cu prietena sa cei patruzeci de lei — o taxa
oarecare — închiși într'un plic din portofel. Din
nou lângă lac, trecând puntea de copac artificial
cu balustradă de ramuri. Se opriră o clipă să pri-
vească în apă. Un banc înzăuat ca un alai de feudali,
trecea pe dedesupt. Un pește în odăjdii solemn ca
un arhieru o înveseli — ăstuia îi merge bine! Cel
din urmă trecu un paj subțirețec, și strălucirea se
duse, pe sub undă, vâl de cometa, ce se șterge făl-
fând. Ei respirau acum greu, poate din pricina lem-
nului pe care apăsa pieptul, începeau să se deslu-
șească, de pustiu, fântânile, se apropia vremea prin-
zului. Și deodată se largi peste oraș ca un nufar,
apoi un altul, glasul clopotului cel mai mare, făcând
roată până în cerul zarilor. Peste neliniștea orașului,
paze. În răstimpuri gemea surd inima bronzului
în două zile avea Pastile! Fata evocă locuința din
provincie, masa în curte, printre fluturi, pahare, și
felinare mici, grămezile de ouă roșii, lumânările cu-
loarea mierei. Iar Vlad simțindu-se erou, se stăpâni,
se aplecă, își culesse de jos portofelul, și bucurându-se
prefăcut strigă: Uite ce-am găsit!... Bani, desigur...
Iată! (din plic două hârtii și câțiva lei).

— O să împărțim frățeste, conchise, căutând mul-
țumire în ochii fetei.

Răspunsul îl făcu să întrebe cu o privire, cerul.

— Nu se poate! Expunerea de motive: portofelul
sărac, apoi banii într'un plic, cum plătesc burghezii
delicați unui student pentru lecții, unei profesoare
de pian... Hotărârea promptă creștinească: să ducă
totul la un comisar afară de cei câțiva franci costul
unui anunț în ziare... Degete mate și reci îi luară
obiectul din mâini — împotrivirea l'ar face urât —
el nu voia să fie bănuț și-și știa viața pe încă o zi,
asigurată.

Teșind dela comisariat domnișoara își exaltă inte-
rior cugetul împede. Dar avea culoarea icoanelor,
proprice magnanimilor. Ora Vlad își prepara de pe
acum durerea de cap; — simula și se plânse. Cu
regret și grija ea intra singură în restaurant.

Vlad ajunsese și urcă în odaia lui. Deschise fere-
strele. Clopotul cel mare suna, sus, tremurând ștelele.
Gândul îi vorbea micinos, despre a doua zi. Și veni
noaptea, albă, ca un câmp cu oseminte. Nu putu
dormi. Simți amețală. Mai târziu încercă în adevăr
o mare durere de cap, și înțelese că numai un bun
codru de păune, cu ouăle roșii ale copilăriei, i-ar sting-
ge-o. Pe de altă parte îi era sufletul plin de clopote;
degete mate și reci îi luau inima din mâini.

I. VINEA (1915)

Libertatea Presei și Gazetarii

Libertatea presei asasinată acum de Brătieni și
de slugile lui „votărețe“, n'o fost lipsită de apă-
rarea ce se cuvenea măreției ei și drepturilor căș-
tigate în cei 50 de ani de existență.

Între acești apărători, unul din cei mai hotărâ-
rați, mai autorizați și mai elocvenți, a fost d.
Const. Graur.

Distinsul ziarist, — care unește talentul cu un
mare prestigiu de cinste și înțelepciune — a cre-
zut că umai serisul nu e de-ajuns pentru lupta
de apărare ce ducea; el a voit să și vorbească
cu grai viu, cetățenilor mai amenințați decât g-
zetarii de premeditarea vechilor năcazuri ale
Brătienilor.

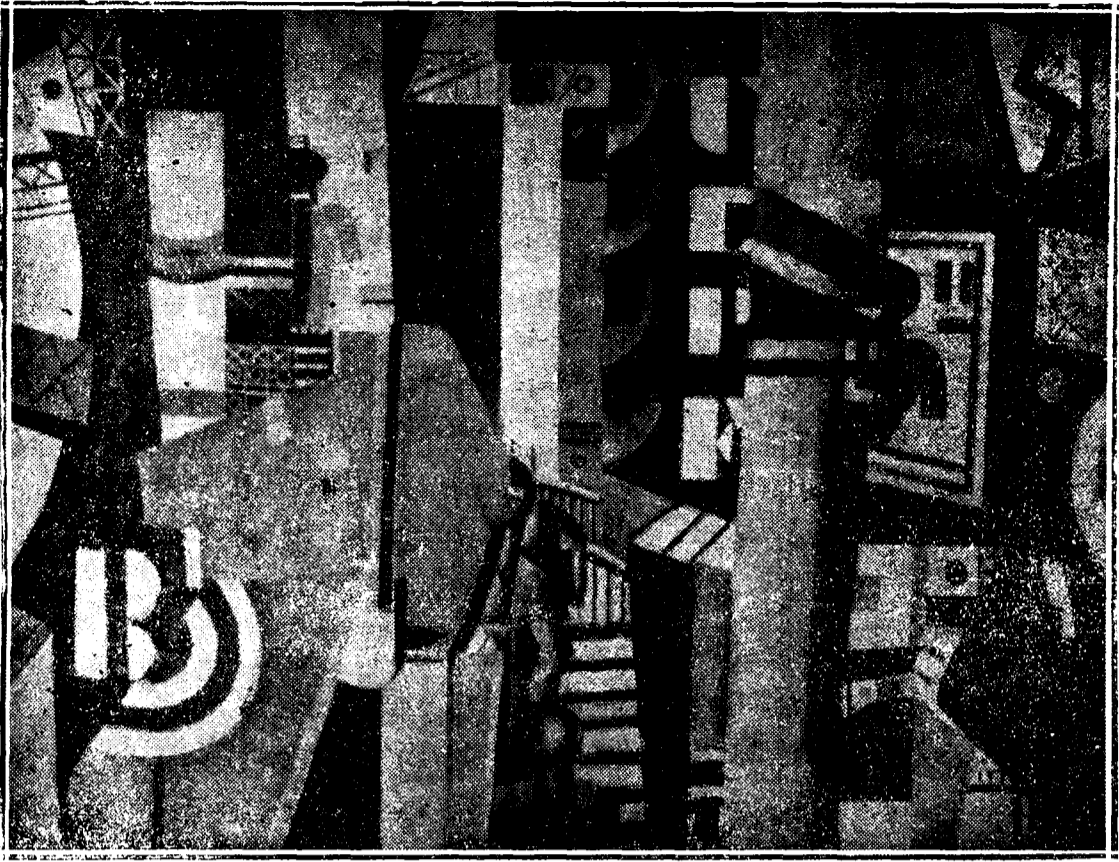
D-l Const. Graur a ținut o conferință, foarte as-
cultată și aplaudată, la cerul de studii al parti-
dului țărănesc. Conferința aceasta apare acum în-
tr'o broșură, care este un document decisiv, e re-
chizitoriul în dosarul — ce se va deschide în eu-
rând — al asasinării libertății presei.

Cu limpezimea emosecută a spiritului său, cu
obiectivitatea, metoda și documentația imensă ce
are mereu la îndemână, — d. Const. Graur înve-
devează, în pagini ce vor rămâne și vor sluji și
mâine, cât de neîntemeiată și cât de periculoasă
e sugrumarea libertății serisului în România.

DEM. THEODORESCU

Pictorul Daniel de Marcel Iancu

Metropola de Fernand Léger

Paștile de acum

...Și iar va răsuna jelanția clopotelor întru slava lui Christos, Celui de-apururea viu... îngeri nevăzuți și albi se vbr amesteca printre procesiunile înămintate de eredințioși, popii negri vor preamări — în grai — jertfa dumnezeieștei întrupări, gândind — în ascuns — la lucruri lumete și vremelnice.

Și în timp ce biserica noastră creștinească își înalță măreția spre ceruri, temelile ei roase de apele ereziilor crăneșe.

Ne-am îndepărtat dela linia dreaptă a simplității și umilnței evanghelice!

Noroadale creștine s'au întors pe potecile ducătoare la cruzimea cea dintâi!

Nu mai amintim de Rusia lăsată pradă foamei, ticăloșiei de milostenia Europei.

Ne atințim privirile asupra noastră însine. Buba e dureroasă, căci ne coace în carne și ne invenină sângele. Suntem martorii unei răsmărite păgânești pornită de cărturari! Se pregătise masacre! Bătrâne stafii — ca omorul ritual — au fost desgropate în preajma neester sărbători.

Răutatea omenească e sgândărită și împinsă împotriva poporației evreești!

...Pronia cerească a hărăzit poporului jidov soarta de a da omenirii oropsite evangheliile, creștinești și socialiste.

Ce nouă menire a mai fost sortită acestui norod înzestrat cu multe daruri și mari păcate?

Popoarele nu-și aleg soarta ca un strai și n'au nici o vină de cursul hrenicului lor. Teate își au țelul precis dinainte fixat lor. Mărșăvia neclibzuită nu se îndreaptă atât împotriva jidovimeii, ei mai vartos împotriva Celui care ne-a pefecluit eredința, împotriva învățămintelor lui.

Știm că în bisericile catolice se face de Sf. Paști rugăciuni pentru întoarcerea lui Israel cel rătăcit. Numai biserica noastră ortodoxă tace și îmbătrânește.

Păstorii meleagurilor noastre și-au părăsit turmele! Ba chiar atâță dulăii împotriva turmelor străine.

I. P. S. S. Mitropolitul Primat și toți prea sfinții părinți ai Bisericii n'au nimic de spus? Nu înalță diguri în calea furtunilor cari tind să ne năruie legea?

Peate că atunci când vor înțelege va fi târziu. Vremile sângeroase își îndreaptă aseușurile spre cei ce n'au știut să fie puternici și generosi. O mărturiseste cu tristota smeritul eredințios,

Marcel Ancu (Ante portret)

ION CALUGARU

Din Almanahul Ingerilor

Pereții de carton alb, tăiați de o fereastră dreptunghiulară: ziua se reazimă pe cer; ning clipele rugină pe arborii de fier și-un horn omoară timpul cu panglică albastră.

Amurgul se ntețește pe turle, cu metal și lângă mine viața'i așa de regulata, — fântâna, uite, umple cu sgomot o găleată și-un grup de vrăbii sburdă din fulgi pe-un prânz frugal.

Apoi o servitoare și-un cot robust în aer adună rufa rece de pe frânghii, pe braț, încât sucombă vântul ca gâtul de-un laț, — de-acum se-asteaptă seara cu-al lunii vântat aier,

Cu lămpi și fluturi galbeni pe bolta și în grădini. Parfum: plâng cupe limpezi pe-ospețe albe-afară...

— Provincie, ce suflet urzești în așa vară?

— Simte, mai bine în umbrăși cum crece năluci de crini.

I. VINEA.

1917.

Monumentul funerar din Weimar în amintirea celor căzuți,

de Walter Gropius (în beton)

Invățături

Trăim în veacul sentimentalismului organizat: patriotism cu program, umanitarism cu program, dragoste cu program.

Sunt prea puține întrebările cari nu rănesc...

Imitând pe Mallarmé, unii scriitori se cred mai originali decât cel ce imită pe Bolintineanu...

Nu ne place decât nouitatea adusă de noi însine. A altora — e dadaism.

Cine vrea s'aducă la noi din lucrurile bune văzute aiurea, e priel cu surâsul de milă ce-ar întâmpina pe un pământean întors din Marte cu gândul de-a introduce pe planeta noastră canalurile de-acolo, perfect inutile nouă.

Munca înobilează societatea și degradează pe individ.

Când ți-a intrat în cap că nu mai ai nimic de înrălat și că poți învăța pe alții, ești un om sfârșit.

După cum în vorbirea curentă nu zici „scumpul meu amic” sau „iubila mea adorată”, tot așa, sunt unii oameni cari, dintr'un fel de pudoare, nu scriu „patria mea”

„spre binetele țării”, „sfântul nostru neam”.

Accasta nu înseamnă, însă, că sunt niște trădători.

Caribului te rontăie.

Să n'admirăm cu aerul că facem un oar, ci cu convingerea că ne plătim o datorie.

Nu ne ajunge admirația altora: am vrea să ne și învâdicze...

Cindai: procentul cel mai mare de lași îl dau oamenii cinstiți. Se vede că e curajos mai ales cel ce n'are ce pierde.

Auzul contemporanilor fiind mai descoltat decât văzul, nu este neapărată nevoie să faci ceva, căci nu vor vedea.

Mai bine spune ceea ce vrei să faci și te vor auzi. Și nu mai ai nevoie să faci nimic: ajunge să promiți, în veacul grăbit prin care trecem...

De la o vreme, a eșit un fel de teorie nouă a demnității omenești; o „soluționare” interesantă a conflictelor vieții: — Am dat cu pumnul în masă și-am eșit!

...A te supăra și-a pleca poate fi o nobilă atitudine lirică, dar în nici un caz nu e o soluție practică...

Să nu pleci niciodată dacă nu ești încredințat că vei fi chemat înapoi, cu scuze.

Iar când bați cu pumnul în masă, trebuie să fi sigur că pleacă celalt, nu dumnea!

Victor Eftimiu

Desen de Ross

Probleme economice

Scumpirea traiului

Nimeni nu mai crede astăzi că partidul liberal tolerează exploatarea claselor producătoare și specularea consumatorului, din neglijență sau din neputința de a lua măsuri de represiune. Toți acei cari până'n ultimile luni se sileau încă, fie din snobism, fie cu toată sinceritatea, să se arate obiectivi, mirându-se de ura noastră neîmpăcată a presei întregi, a intelectualilor și a partidelor politice cari cuprind conștiințe și firi cinstite, în contra partidului liberal, nu se mai îndoesc că toleranța aceasta nu e decât o forma benignă prin care organizația familiei Brătianu își acoperă interesele cele mai vitale.

Partidul liberal se compune în marea lui majoritate din cetățeni cari au ceva de vânzare. Intelectualii lui sunt, cu vagi excepțiuni, proprietari urbani (urbani dela expropriere încoace) și băcanii angrosiști, cari se aliniază în ordine până la micul precupeț chivernisit din hala de zarzavaturi. În flancurile acestor credincioși se află situată jandarmeria băncilor de toate categoriile, care supraveghează disciplina și doctrina. În fruntea băncilor, merg consiliile de administrație din cari se recrutează dregătorii mari, dela promițătorul șef de cabinet, până la președinții constituantei și primul ministru însăși.

Un arbore geneologic cât se poate de normal a cărui ființă și arhitectură se bazează pe pământul țării, în care-și are rădăcinile adânc înfipte. Orice măsură dar în contra vreunui din ramurile copacului ar însemna periclitarea sănătății, „în mijlocul familiei”. Se pare că presa noastră, antrenată de tradiție, neglijează cu totul această importantă latură a chestiunii, cerând neîncetat guvernului Brătianu în articole și în documentate reportajii să pună capăt speculei și exploatarei. Guvernul Brătianu nu va putea lua nici odată o asemenea atitudine față de partidul liberal. Punctul acesta odată luminat, pentru cititorii noștri spiritele pozitive cari caută soluțiuni pentru rezolvarea inextricabilei probleme, trebuie să înțeleagă că ele nu pot fi găsite decât în afară de sfera intereselor partidului liberal adică în paralelă cu programul și doctrina acestei asociațiuni economice. Atragerea speculanților și a exploataților în formațiuni politice potrivnice partidului liberal, ar fi de pildă o soluțiune care ar duce în mare măsură la eftinirea traiului. Guvernul Brătianu ar putea atunci să scoată armata pe străzi și să împuște pe speculanți, în favoarea populației. E îndoielnic însă, că intelectualii partidului liberal își vor pă-

răsi căminul în care marfurile lor sânt așa de bine apărute, pentru a risca o aventura pur idealistă. Rămâne ca mințile fertile și inventive să găsească alte formule tot atât de bune dar mai practice care să îndrumeze problema pe o cale mai luminoasă. În numărul viitor al ziarului nostru vom face o propunere pe cât de practică din punct de vedere al aplicării pe atât de fericită pentru rezultatele imediate și fericite pe cari le poate avea, dacă ar fi adoptată.

I. G. COSTIN

Constructivismul

(pictura neo-cubistă)

— Ceea ce numim constructivism caracterizează o punere la punct decisivă pentru noțiunea și problema creațiunii (nu numai în artă) și anume: Toate acțiunile vieții sunt legate; părți ale unei unități. Știința a creat prin disciplină metode obiective. Grație acestei discipline suntem în stare prin voință să articulăm conștient lumea senzațiilor. Prin aceasta ne deosebim elementar de epocile anterioare și de orice improzație subiectiv mărginită.

Vedem că problema noastră generală e de a doborâți conștiința unității tuturor funcțiilor vieții, a-i da o realitate.

Vedem problema noastră specială în organizarea mijloacelor (relațiile formelor, culorilor, a sunetului etc.), conform cu baza cunoștinței noastre.

E indiferent în ce domeniu își găsește aplicarea, fie în tehnică, fie în Artă sau știință. A realiza această disciplină e problema actuală a artei. Nu mai vom „opera de artă”, cu nuanțele personale, finețile cari ne rețin, și reprezintă o risipă a forțelor vieții, ci vrem o creațiune elementară pe bazele cunoștinței. Pentru noi e de însemnătate să cunoaștem structura, legile de natură mijloacelor noastre de expresie, pentru a putea clădi cu ele.

Valoare și sens au numai acele probleme și soluții cari clarifică domeniul simțurilor noastre, cari le obiectivează mijloacele.

Atitudinea sensibilă pentru orice problemă ucide orice posibilitate de construcție, dorește misterul, neclarul, și conduce iarăși spre forme noi de romantism, zdică forme sensitive ale subiectului, care ne va duce spre un romantism al artei, al tehnicei, al fizice, al optice.

Simțul responsabilității pentru problemele creațiunii pure s'a născut în diferite țări, în diferite individualități independente simultane.

Voința pentru ordinea spirituală este baza noiei creațiuni.

Berlin.

Hans Richter

Pentru cetitori și scriitori

Avem satisfacția de a anunța cetitorilor noștri că ne-am asigurat colaborarea efectivă și inedită a scriitorilor și artiștilor conducători ai mișcării noi din întreaga Europă. Vom primi cronici, articole critice și literare, desene, clișee, gravuri inedite, din Franța, Italia, Germania, Olanda, Danemarca, apoi dela grupul scriitorilor unguri refugiați la Viena, strănși în jurul revistei „Ma” și dela artiștii ruși refugiați la Berlin, cari fac să apară marea revistă „Objet”.

Dela Paris: Paul Dermée directorul considerabilei reviste „L'Esprit Nouveau” și poeta Céline Arnaud ne-au trimis colaborarea lor și și-au luat sarcina contribuției artistice a tinerei Franțe. Articolele și poemele lor vor apare în numărul viitor. Publicăm azi cronica lui Hans Richter, unul din novatorii artei alături de Eggeling, Arp, Giacometti, Marcel Janco, etc. Avem, din Italia, sprijinul asigurat al lui Marinetti, directorul ziarului oficial Impero, al marelui sculptor, pictor și gravor Prampolini unul dintre cei mai irezistibili și originali animatori ai artei moderne, și al măștrilor Balla, Carra Severini, Boccioni, Chirico, Depero, apoi Moscardelli, Alberto Savinio.

Din Franța: Fernand Léger, Braque, Marguerite Crissay-Olanda: Van Doesburg-Germania: Walden Ungaria: Cassak (Viena). Vom îngriji ca în toate revistele acestor prieteni să apară traduceri din literatura română și reproduceri după artiștii noștri. Vom rezolvi chestiunea pătrunderii literaturii noastre în străinătate. Vom deschide în țară cale unui curent salubru și înviorător.

Din pricina suspendării lucrului în ateliere de sărbători, viitorul număr al „Contemporanului” va apare Sâmbătă 21 Aprilie, în șase pagini, după care își va relua apariția obișnuită.

Poșta Redacției

„Cățiva nedumiriți”. Un desen, o gravură, un tablou, nu trebuie neapărat să reprezinte mutre, nuduri, baletiste, măgari, peisaje, sfinți și naturi moarte. Cine le vrea și le caută cu orice preț, arată pur și simplu că n'are gust și pricepere. Artă nouă nu le interzice, nici nu-și ia dreptul să le interzică. Ci le ignorează pur și simplu. Ea nu se cere privită chiorăș, un ceas întreg, din toate părțile, și în toate planurile, ca o chestiune de rezolvat, în care burghelul e satisfăcut când a găsit vaca.

Pictorul uzează de linie și culoare pentru creațiuni în cari pune armonie, meșteșug, invenție, construcție, echilibru, indiferent de subiect. De aceea au și fost posibile în Italia zece mii de Madone. De aceea e posibilă azi pictura abstractă în care artistul își arogă dreptul naturii de a crea forme noi, fără asentimentul nimănui. Deci nu mai întoarceți și răsuciți ilustrațiile cu dosul în sus și nu mai „cauțați vaca”.

De bănuia dvs. că încercăm să atragem prin extravagante cetitori, nu ne neliniștim. Cunoaștem alte mijloace, mult mai eficace de a-i atrage și vom pregăti un număr special ilustrat „Pornografia în decursul veacurilor” și „Cele 40 de scheme ale împreunării” cari dimpreună cu un bine ales text de Marguerite sau de Cassanova vor duce tirajul nostru la 20.000 exemplare. Aceasta însă numai într'un număr. În celelalte, vom continua, cași până acum, să ne isgonim cetitorii.

Vn.

Sculptură de Arhipenko

